

Föräldrainformation om gulsot hos nyfödda

Vanliga frågor och svar

Under den första levnadsveckan är det viktigt att:

- 1) Barnet undersöks för gulsot på sjukhus och/eller inom öppenvård
- 2) Amningen fungerar bra
- 3) Läkare eller barnmorska bedömer ditt barn på dag 3 – 5

Vad är gulsot ?

Gulsot betyder att ditt barn är gult i huden. Det orsakas av att en kemisk substans (bilirubin) ansamlas i blodet. Gulsot förekommer hos alla barn, oavsett hudfärg.

Varför är det vanligt att nyfödda får gulsot ?

Bilirubin förekommer i låga halter i blodet hos alla människor. Det bildas när gamla blodkroppar ersätts av nya och utsöndras via levern. Innan födelsen tar mammans lever hand om bilirubin från fostret. Orsaken till att de flesta nyfödda barn utvecklar gulsot är att det tar några dagar innan deras egen lever fungerar optimalt.

Hur vet jag att mitt barn har gulsot ?

Barnet ser gult ut i huden. Bästa sättet att se detta är i dagsljus, vid fönstret. Gulsot ses vanligtvis först i ansiktet och i ögonvitorna. När den ökar sprider den sig till bröstkorgen, buken och armarna. Om barnet har mörk hudfärg kan gulsot vara svårt att se.

Kan gulsot vara skadligt för mitt barn ?

De flesta barn har en mild och helt harmlös gulsot. Under vissa omständigheter kan dock bilirubin-nivåerna bli mycket höga, och i värsta fall resultera i hjärnskada. För att undvika detta bör alla nyfödda undersökas noggrant för gulsot och ev. behandlas för detta.

På vilket sätt bör mitt barn kontrolleras för gulsot ?

Alla barn som lämnar sjukhuset före 48 timmarsålder bör testas med ett hudtest för att kontrollera bilirubinnivån. Om testet tyder på utveckling av svår gulsot med mycket höga bilirubinvärden de kommande dagarna bör barnet kvarstanna på BB.

Om ditt barn blir gult de första dagarna kan barnmorskan, sjuksköterskan eller läkaren också rekommendera bilirubinmätning. Om ditt barn blir gult redan på första dygnet (före 24 timmars ålder) behövs ofta blodprov. Blodprov kan också behövas om hudtestet visar ett högt värde.

Om ditt barn behöver testas flera gånger beror på hur gammal barnet är, hur högt bilirubinvärdet är och hur svårt eller lätt det är att bedöma ditt barn efter utskrivning från sjukhus.

Hur påverkar amning gulsot ?

Gulsot sägs ibland vara vanligare hos barn som ammas jämfört med dem som inte ammas. Det handlar i de allra flesta fall om att amningen inte fungerar. Du bör erbjuda ditt barn mat 8 – 12 gånger per dag under dom första dagarna. Det gör att du snabbt kommer få tillräcklig med mjölk vilket minskar risken för gulsot. Om du har problem med din amning, sök hjälp för detta. Bröstmjök är den bästa födan för ditt barn.

När bör mitt barn kontrolleras för gulsot efter att vi är utskrivna från sjukhus ?

Eftersom bilirubin-nivån är som högst mot slutet av första veckan, är det viktigt att läkare eller barnmorska bedömer ditt barn för gulsot när det är mellan 3 - 5 dagar gammalt. Beroende av hur moget ditt barn är (samt andra faktorer), kan tidpunkten för när ni kallas till denna kontroll variera.

Vilka barn kräver extra uppmärksamhet för gulsot ?

Vissa barn har ökad risk för att utveckla höga bilirubin-nivåer. De kan behöva kontrolleras redan tidigt efter hemgång. Ökad risk gäller vid:

- * Högt bilirubin-värde redan före utskrivning
- * Mer än 3 veckor för tidigt född
- * Gulsot första 24 timmarna
- * Amningen fungerar inte så bra
- * Mycket blåmärken eller blödning på huvudet efter födelsen
- * Syskon eller förälder med gulsot som har ljusbehandlats

När bör jag ringa sjukhuset ?

Du bör ringa sjukhuset om:

- * Ditt barn blir mera gult efter hemkomsten
- * Ditt barn är tydligt gult på magen, armarna eller ben
- * Ditt barn är gult och samtidigt svårt att väcka, sugslö eller svårmatat

Hur kan gulsot förebyggas ?

Gulsot försvinner ofta utan behandling. När behandling behövs, räcker det vanligen med att barnet läggs under en speciell ljuslampa. Detta kan göras på sjukhus (på vissa ställen kan ljusbehandling ges även i hemmet). Ljusbehandling påbörjas vid bilirubin-värden som är mycket lägre än dom som kan ge hjärnskada. Ljusbehandling kan på så sätt förhindra skadliga effekter av gulsot men medför inga biverkningar för barnet. Om ljusbehandling inte hjälper eller om bilirubin-värdena stiger mycket fort kan behandling med läkemedel och så kallat blodbyte bli aktuella.

Att "sola" ditt gula barn (i fönstret eller ute) hemma kan inte rekommenderas. Det kan eventuellt sänka bilirubinnivån något men bara om barnet är helt avklätt. Eftersom ditt barn kan bli både kallt och solbränt av detta, är det inte ett säkert sätt att behandla gulsot.

När försvinner gulsoten ?

Gulsot kan ses upp till 2–3 veckor. Om gulsoten varar längre än 3 veckor, bör du kontakta BVC, barnläkarmottagning eller sjukhus. Gulsot kombinerad med mörk, brun urin och vitgrå avföring är inte normalt och tyder på leversjukdom – kontakta läkare.

Denna information får inte ersätta medicinsk bedömning och/ eller råd från din barnläkare. Han eller hon kan rekommendera uppföljning, utredning och behandling som är baserad på en individuell bedömning av ditt barn.

Informationen är utfärdad av Neonatalsektionen av Svensk Barnläkarförening oktober 2008